

Rávøru- útflutningur

FØROYAR eru í fleiri førum at meta sum eitt u-land. Vit útflyta rávøru til ídnaðin á meginlandinum. Hetta var niðurstøðan hjá einum danskum bankaserfrøðingi, sum herfyri lut-tók á einum tíðindafundi í Sjóvinnu-bankanum. Hann vísti á, at vit fero-yingar kunnu fáa nógv meira fyri okkara fisk, um vit lata vera við at útflyta hann óviðgjerdan, men heldur góðska fiskin í Føroyum. Sum so eru hetta ikki nýggir tankar, men tað nýggja var tó, at her var ein útlendskur serfrøðingur, sum kundi vátta tær stóðugt vaksandi ávaringarnar her heima móti at selja fiskin av landinum sum rá-vøru. Og tað kollveltandi var somu-leiðis, at hesi orð fullu í tí banka, sum hevur mest tilknyti til okkara størstu fiskasølu og hvørs stjóri, sum eisini hevur verið nevndarfor-maður í umrødda banka, alla tíðina hevur fyrigylt feroyingum, at fiskurin, sum fer av landinum, er ikki rávøra men nógv góðska vera.

NÚ lesa vit so í Sosialinum, at eisini fiskiðnaðarmálaráðharrin hevur somu áskoðan sum danski banka-serfrøðingurin, nevniliga hana, at

meginparturin av okkara fiski-útflutningi er rávøra til fiskiðnaðin í Europa og aðrastaðni. Hann sigur, at henda gongdin má og skal stöð-gast, soleiðis at vit sjálvir viðgera og góðska so gott sum allan okkara fisk, fyri harvið at fáa sum mest fyri fiskin. Undantakið er tá feskur fisk-ur verður útfluttur beinleiðis til brúkanan.

ER tað so — og tað er tað alt, sum bendir á — at vit feroyingar nú í meira enn 20 ár hava útflutt rávøru til fiskiðnaðin í umheiminum, so er júst henda sannroyndin ein av høvuðsorsøkunum til búskaparlígu stöðuna, landið er komið í. Í øll hesi ár hava feroyingar selt av landinum rávøru ella sokallað hálvfabrikata, eitt nú sum blokkur. Hesin blokkur-in verður so uppsagaður aftur í keyparalondunum og góðskaður til liðugvøru, sum stendur fyri megin-partinum av virðisøkingini. Tvs. at tann virðisøking av okkara egna fiski, sum átti at havt verið her á landi, hevur ístaðin ligið í okkara keyparalondum. Hetta var tað danski bankaserfrøðingurin sipaði til á tíðindafundinum herfyri. Vit eru eitt u-land, tí vit útflyta rávøru.

EIN kann nú sjálvandi spyrja, hvussu tað ber til, at okkara fiska-

framleiðarar og fiskasølufolk ikki hava roynt at vent hesi gongd, tá tað er ein sannroynd at stóra virðis-økingin liggur í at meirgóðska fisk-in! Høvuðsorsøkin er øll skipanin sum hon er. Eingin hevur roynt at skundað undir eina góðsøking. Og tá leiðslan á okkara størstu fiskasølu alla tíðina hevur viljað verið við at tað hevur loyst seg ikki at gera meira við fiskin, best man vera sum er, so hevur tað ikki eggjað fram-leiðarunum at fara henda vegin. Teir hava í stóran mun gjørt tað, sum Fiskasølan hevur álagt teim-um.

FARIÐ er farið. Men vit mugu læra av okkara mistøkum. Her kemur so nýggi fiskiðnaðarmálaráðharrin inn í myndina. Hann er nýggjur og ung-ur ráðharri, ið tykist eiga tann dyna-mikk, tað gáðamod og ta vitan, sum er neyðug fyri at fáa gongd á góðsøkingina. Sambært samrøðu við Sosialin leygardagin hevur hann sett sær sum miðvíst mál, at allur fiskur veiddur av føroyskum skip-um skal góðskast í Føroyum. Hetta fyri at skapa arbeiði til fleiri hendur og fyri at leggja meira eftir seg í landinum. Málið er at forða fyri, at fiskurin fer av landinum sum rávøra ella hálvliðug vøra til fiskiðnaðin í øðrum londum at arbeiða víðari.

EITT eru vøkur orð. Annað er at siggja úrslit í verki. Og tað er hetta, sum er áhugavert og gleðiligt við nýggja fiskiðnaðarmálaráðharran-um av Signabø. Hann hevur sett sær fyrri at fremja orð í verki. Og longu nú siggjast ítøkilig úrslit av miðvísa politikkinum. Virki gera ilögur í góðsøking m.a. við almenn-um eingangsstuðuli. Fleiri fólk koma í arbeiði og størri virði verða skapt. Hetta er so avgjört rætta gongdin. Tað er greitt, at skulu hjólini í samfelagnum koma í gongd aft-ur, so mugu vit stimbra framleiðslu-vinnuni, tí tað er hon, sum er høv-udsorkukeldan í øllum smafelags-maskinarinum. Kemur henda á fót-ur, ávirkar tað restina av samfelag-num — virksemd fer at økjast. Tað er tí ógvuliga umráðandi, at vit fáa nýggj fólk til at stíla fyri her á landi, fólk, sum hava visionir og ikki eru bundin á hond og fót av gomlum og ótíðarhóskandi skipanum. Spurn-ingurin um at umleggja størri part av almenna studninginum í útflut-ingsliðið fyri á tann hátt at eggja vinnuni at góðska fiskin meira, er áhugaverdur og partur av somu sök: nevniliga at gera okkum til eina góðsøkingartjóð burturav.

sosigaley

Dimmalætting
14. SEPTEMBER

DAÐBLAÐIÐ
14. SEPTEMBER

14. SEPTEMBER

FRIÐ FØROYAR
NORÐLSTÍÐ

Dimma um hini bløðini

Dimmalætting skivur í oddagrein í gjár m.a. um stöðuna hjá sokallaðu sjálvstýrisbløðunum og tengir vánaliga úrslitið hjá bløðunum við stöðuna á sjálvstýrisvonginum sum heild. Bláðið viðger fyrst fólkaatkvøðuna frá 1945, sum tað heldur onga grund vera til at hátíðar-halda. Um stöðuna innan sjálvstýrisrørsluna skriv-ar Dimmalætting m.a.:

»Indeværende år er også et mærkeår i Færøernes politiske historie, idet der er gået 85 år, siden en gruppe færøske politikere etablerede Selvstyrepartiet og dermed startede en politisk virksomhed, der vel sagtens lagde grunden til de krav, der endte med folkeafstemningen 40 år senere.

Men hvordan tegner situationen sig så for de selvstyre- og løsrivelsespartier i dette deres dobbelte jubilæumsår?

Hvad styrkeforholdet angår, så har Selvstyrepartiet tre mandater i Lagtinget, men er uden noget partiorgan — den 90 årige partiavis »Tingakrossur« er ikke udkommet i jubilæumsåret på grund af økonomiske driftsproblem-er.

Løsrivelsespartiet Tjóðveldisflokkurin har fire mandater i Lagtinget, men er ligeledes uden partiorgan — partiavisen »14. September« er ikke udkommet siden i foråret, da den gik konkurs.

Semiløsrivelsespartiet Følkaflokkurinn har lige mange repræsentanter i Lagtinget i dag som de to forannævnte selvstyre- og løsrivelsespartier tilsammen; men hvad partiorganet »Dagblaðið« angår, så viste det sig forleden heller ikke at være levedygtigt på grund af økonomisk underernæring. Ved at lade det gamle ejerskab med dets forpligtelser sejle sin egen sø og oprette et nyt, kom blad-

et imidlertid ud igen et par dage senere — fremtidig i formidstet ud-gave, blev der oplyst.

Hvis de selvstyre- og løsrivelsesorienterede partiavisers levnedssfor-løb kan give et fingerpeg om, hvad der ville være sket med det færøske samfund, om det var kommet — eller skulle komme — til Færøernes fulde løsrivelse fra Dan-mark under ledelse af disse partier eller andre af lignende karakter, så kan enhver gøre sig sine tanker om, hvorhenne vi var — eller ville være — havnet.

Dimma roynir at birta uppundir, at stöðan í Føroyum, vøru vit sjálvstýr-andi, hevði ikki verið petti frægari enn stöðan hjá teimum trimum sjálvstýr-isbløðunum, ið øll meira ella minni eru farin á heys-in. Tað má so vera Dimmusa meting. Tó halda vit ikki, at hetta hevur nakað við hvørt annað at gera. Tað átti tað í hvussu so er ikki at havt. Bláðiðgáva er torfør og ikki minst tá talan er um

ein so lítlan heimamark-nað sum okkara. At flestu lýsara so eisini velja sær Dimmuna til lýsingablað, ger ikki stöðuna hjá bløð-unum betri. Ein orsök in til, at mong av bløðunum fara á húsagang er tann, at tey í alt ov stóran mun eru politisk meinigheits-bløð og at teimum tørvar fakfólk. Men aftur til sam-anberingina í blaðnum. Dimman heldur fyri, at koma hesir triggir flokkar til valdið eftir at landið hevur fingið sjálvstýri, tvs. sjálvstýrisflokkurin, tjóðveldisflokkurin og fólkaflokkurin, so fer bú-skapurin at liggja í ruin-um. Hvussu skulu hesir flokkar megna at reka landið Føroyar, tá teir ikki eru førir fyri at reka sini egnu bløð? Ein áhugavert samanbering, og mögu-liga ikki uttan hald í veru-leikanum heldur. Men hetta er tó bert eitt hugs-að dømi. Tí neyvan kemur tann dagur, at hesir trig-gir flokkar einsamallir sleppa at stýra hesum landi.

Góður karmur

Í hesum døgum er Norðurlandahúsið karmur um fleiri áhugaverd tiltøk, til-tøk, sum kunnu vera okkara landi at gagni. Har verður hildin stór altjóða ferðamannavinnu-framsýning, og har er stór ráðstevna um havið kring Føroyar og djórini, her liva. Tað er gott, at vit hava Norðurlanda-húsið. Tað hevur verið okkum sera hent og vónandi verða umstøðurnar hjá húsinum at virka í framtíðini ikki skerðar av teimum vánaligu tíðunum. Tí vit hava veruliga brúk fyri hesum stovninum, bæði fyri at hjúkla um okkara egna, men eisini fyri at læra av fremm-andum og taka í-móti. Ferðamanna-framsýningin hevur stóran týdning fyri ferðavinnu okkara, sum enn er ung. Möguleikarnir at menna hesa vinnu eru avgjört tilstaðar.

Vit skulu bara finna fram til, hvussu nógv ferðafólk vit vilja hava henda vegin og hvørjar ilögur skulu gerast fyri at taka ímóti hesum fólkinum. Vit mugu eisini gera okkum greitt, hvat ein tilik vinna kann geva av sær til sam-felagið. Kann hetta verða okkum eitt gott iskoyti til fiski-vinnuna — uttan at ferðafólkastreymurin harvið skal taka okk-um av ræði — so eiga vit øll at vera við til at fáa vinnuna upp á fótur. Áhuga-vert verður at siggja, hvat fer at spyrjast burtur úr. Hin ráðstevnan er um lívið í sjónum kring klettarnar. BIOFAR-projektið er komið væl áleiðis og kann nú siga okk-um mangt áhugavert um okkara egna land. Við hesi ráð-stevnu koma vit vónandi at kenna okkara egna um-hvørvi betur og har-við eisini duga at virðismeta tað.